

GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Štúrova 2 , 812 85 Bratislava 1

1 GÚp 13/19/1000-6

Bratislava 27.apríla 2020

Ústavný súd
Slovenskej republiky

Košice

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 130 ods. 1 písm. e) Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 42 ods. 2 písm. a) a § 74 písm. e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podávam

návrh

na začatie konania o súlade

ustanovenia § 102c ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

a navrhujem,

aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a § 74 až 93 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydal tento

n á l e z :

Ustanovenie § 102c ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

a zároveň navrhujem,

aby Ústavný súd Slovenskej republiky v zmysle čl. 125 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky **pozastavil** po prijatí návrhu na konanie **účinnosť** ustanovenia § 102c ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, keďže jeho ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody.

Odôvodnenie:

Podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) *„Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.“*

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy *„Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.“*

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy *„Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.“*

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy *„Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“*

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo. V tejto spojitosti a v súvislosti so zákonodarnou činnosťou Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo veci sp. zn. PL. ÚS 15/98 konštatoval, že princíp právneho štátu zakotvený v čl. 1 ústavy je základným ústavnoprávnym princípom v Slovenskej republike. Ak Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) uplatní svoju zákonodarnú právomoc v nesúlade s iným ustanovením ústavy, zároveň tým poruší aj základný princíp ústavnosti ustanovený v čl. 1 ústavy.

Namietaná právna úprava je diskriminačná, znevýhodňuje časť veriteľov pri prístupe k súdnej ochrane bez legitímneho dôvodu, čo je v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy a zasahuje do ich základného práva vlastníť majetok. Zákonodarca má nespochybniteľné právo prostredníctvom legislatívy umožňovať predstaviteľom výkonnej moci hospodárne nakladať s verejnými financiami, toto jeho právo však nie je absolútne. V rámci svojej normotvornej činnosti je významne limitovaný, a to práve obsahom základných práv. Národná rada má povinnosť zaistiť súlad právnej úpravy s ľudskými právami tak, ako sú vymedzené v záväzných vnútroštátnych a medzinárodných prameňoch práva.

I. Protiústavnosť vylúčenia pohľadávok vzniknutých v súvislosti so zabezpečením a s poskytovaním zdravotnej starostlivosti s ústavou v zmysle nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 21/00

Do 6. decembra 2000 bolo účinné ustanovenie § 235 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v nasledovnom znení:

„Z exekúcie podľa tohto zákona sú vylúčené pohľadávky vzniknuté v súvislosti so zabezpečením a s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitných predpisov.“

Toto ustanovenie bolo predmetom prieskumu ústavného súdu, pričom ústavný súd v náleze sp. zn. PL. ÚS 21/00 zo dňa 15. novembra 2000 vyslovil, že § 235 Exekučného poriadku nie je v súlade s čl. 12 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

V bode IV.2. ústavný súd uviedol, že obmedzenia súdnej exekúcie sú prípustným prostriedkom uplatňovaným pri nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí. Tieto obmedzenia majú rozmanitý účel. Základným účelom obmedzenia súdnej exekúcie je však zabezpečiť neexekvovateľnosť určitej časti majetku povinného tak, aby povinný mohol existovať (prežiť) napriek exekúcii, prípadne aby mohol plniť úlohy, na ktoré je určený alebo zriadený zákonným spôsobom. Ústavný súd ďalej skonštatoval, že obmedzenia súdnej exekúcie sú prípustné aj vtedy, ak treba vylúčiť zo súdnej exekúcie také majetkové hodnoty, ktoré slúžia všeobecne prospešným účelom alebo predstavujú hodnoty uvedené v čl. 4 ústavy.

Ústavný súd pokračoval, že zo súdnej exekúcie nemôžu byť vylúčené pohľadávky, ktoré sú už vykonateľné, t. j. boli právoplatne judikované spôsobom, ktorý predpisuje

procesné právo. Z podstaty exekúcie súčasne vyplýva, že nemôže byť obmedzená vo vzťahu k veriteľom (oprávneným). Na takýto postup ani podľa ústavného súdu neexistuje žiadny relevantný dôvod, pretože veriteľ nemá byť kvôli čomu obmedzovaný. Veriteľ uplatňuje nárok na exekučnoprávnu ochranu a táto ochrana sa mu musí poskytnúť ako súčasť práva na súdnu ochranu za podmienok ustanovených zákonom.

Uvedené podmienky nesmú byť koncipované tak, aby znamenali pre veriteľa vylúčenie práva na súdnu ochranu kvôli právnej povahe nútene vymáhanej pohľadávky alebo kvôli právnomu dôvodu jej vzniku. **Z preskúmaného ustanovenia § 235 Exekučného poriadku nevyplývala žiadna skutočnosť, ktorá by objektívne a rozumne odôvodnila rozdiel medzi postavením veriteľa (oprávneného), ktorý má pohľadávku vzniknutú zo zabezpečenia a poskytovania zdravotnej starostlivosti a veriteľom (oprávneným), ktorý má inú vykonateľnú pohľadávku. Za takú skutočnosť nemožno považovať právny dôvod vzniku pohľadávky, a to, že pohľadávka by bola vymáhaná od subjektu, ktorý poskytuje zdravotnú starostlivosť.**

V zmysle nálezu PL. ÚS 21/00 nie je v súlade s ústavou, ak sa zákonom určí vzťah medzi vykonateľnou pohľadávkou a judikovanou povinnosťou splniť túto pohľadávku tak, že sa odstráni, hoci len na obmedzenú dobu (vtedy dvoch rokov), vykonateľnosť pohľadávky v exekučnom konaní. To nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za legitímny prostriedok dosiahnutia zamýšľaného cieľa, ktorým bola podľa odôvodnenia návrhu novely Exekučného poriadku ochrana zadlženého zdravotníctva. Legitímnym prostriedkom totiž nemôže byť zásah do právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia, ktorým sa taká pohľadávka judikovala, pretože takýto zásah je v právnom štáte akceptovateľný len ako dôsledok a výsledok riadneho alebo mimoriadneho opravného postupu upraveného zákonom, ktorý patrí do kompetencie súdu.

Ústavný súd zdôraznil, že bola nastolená oprávnená otázka, či možno (tak, ako bolo uvedené v ustanovení § 235 Exekučného poriadku) odstraňovať vykonateľnosť pohľadávky, t. j. pohľadávky, ktorá bola už priznaná v riadne uskutočnenom procesnom postupe nezávislého súdu (iného orgánu právnej ochrany), a teda bola štátnou mocou uznaná za existujúcu, splatnú a nútene vymáhateľnú. **Pripustiť takýto prostriedok ochrany dlžníkov (povinných) by totiž v konečnom dôsledku mohlo viesť k tomu, že by sa legislatívne mohol ľubovoľne rozširovať rozsah pohľadávok, a tým aj veriteľov, ktorí by nemohli požiadať o exekučnoprávnu ochranu podľa Exekučného poriadku.**

Ústavný súd dospel k jednoznačnému záveru, podľa ktorého takéto legislatívne úpravy v právnom štáte nie sú vôbec prípustné. Napokon, ústavný súd dodal, že žiaden iný veriteľ už nie je obmedzený v prístupe k exekučnoprávnej ochrane len z dôvodu zlej finančnej situácie povinného (dlžníka) a súčasne z dôvodu, že pohľadávka vznikla z dôvodu obsiahnutého v osobitnom predpise (právna úprava zabezpečenia a poskytovania zdravotníckej starostlivosti).

II. Druhý pokus zákonodarcu o zavedenie exekučnej imunity pre majetok niektorých právnických osôb poskytujúcich zdravotnícku starostlivosť

Zákonodarca sa ani po vyslovení nesúlady ustanovenia § 235 Exekučného poriadku s ústavou evidentne nevzdal svojho zámeru, ktorým bolo zavedenie dvoch kategórií povinných v oblasti zdravotníctva. Tentokrát však zvolil inú taktiku, a to zaradenie ustanovenia obsahujúceho exekučnú imunitu voči určitým skupinám povinných do zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“).

Ustanovenie § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. z pohľadu ústavného práva je súčasťou slovenského právneho poriadku od 1. októbra 2006 v nasledovnom znení:

„Z exekúcií podľa osobitného predpisu 80) sa vylučuje do 31. decembra 2007

a) majetok v správe štátnej organizácie, ktorá bola zriadená podľa osobitného predpisu 61) na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a nebola ku dňu účinnosti tohto zákona prevedená podľa osobitného predpisu, 65)

b) majetok neziskovej organizácie, ktorá vznikla premenou podľa osobitného predpisu 63) zo štátnej organizácie uvedenej v písmene a),

c) majetok obce v správe rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie zriadenej na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,

d) majetok samosprávneho kraja v správe rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie zriadenej na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,

e) finančné prostriedky na účtoch organizácií uvedených v písmenách a) až d) a finančné prostriedky, ktoré sú určené pre organizácie uvedené v písmenách a) až d) na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti.“

Ústavný súd v konaní sp. zn. PL. ÚS 26/06 pozastavil účinnosť predmetného ustanovenia, pričom rozhodnutie o pozastavení účinnosti bolo zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 18/2007 Z. z. s účinnosťou od 12. januára 2007.

Zákonodarca uvedomujúc si chôdzu po tenkom ľade obmedzil časovú pôsobnosť ustanovenia § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. (od 1. októbra 2006) do 31. decembra 2007. Práve z dôvodu časovo obmedzenej pôsobnosti preskúmaného ustanovenia a skutočnosti, že predmet konania pred ústavným súdom zanikol, bol ústavný súd nútený konanie o jeho súlade § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. zastaviť uznesením PL. ÚS 26/06-47 z 30. apríla 2008.

Ústavný súd sa napriek tomu v uznesení o zastavení konania z časti zaoberal aj otázkou ústavnosti ustanovenia § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 26/06, pričom konštatoval, že v druhovo rovnakej veci už ústavný súd rozhodoval a vyslovil svoj právny názor (t. j. právny názor na vylúčenie zdravotníckych

zariadení z exekúcie) svojím nálezom sp. zn. PL. ÚS 21/00 z 15. novembra 2000, ktorý považuje za stabilnú súčasť svojej judikatúry.

III. Ďalšie pokračovanie v neústavných legislatívnych praktikách zákonodarcu

Takmer rovnaké znenie ustanovenia § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. nadobudlo účinnosť aj od 1. júna 2009 ako § 102 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z., avšak s jednou zmenou. Jeho časová pôsobnosť bola vymedzená na ešte kratšie obdobie, a to do 31. decembra 2009. Počas týchto siedmich mesiacov nestihli oprávnené subjekty návrh na začatie konania o súlade s ústavou ani podať.

Opätovne sa rovnaké znenie § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. objavuje v slovenskom právnom poriadku po prijatí zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým bol (s účinnosťou od 1. apríla 2018) do ustanovenia § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. doslova vsunutý odsek 3, podľa ktorého:

„Z exekúcií podľa osobitného predpisu⁸⁰⁾ sa vylučuje do 31. decembra 2020

a) majetok v správe štátnej organizácie, ktorá bola zriadená podľa osobitného predpisu⁶¹⁾ na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a nebola ku dňu účinnosti tohto zákona prevedená podľa osobitného predpisu,⁶⁵⁾

b) majetok neziskovej organizácie, ktorá vznikla premenou podľa osobitného predpisu⁶³⁾ zo štátnej organizácie uvedenej v písmene a),

c) majetok obce v správe rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie zriadenej na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,

d) majetok samosprávneho kraja v správe rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie zriadenej na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,

e) finančné prostriedky na účtoch organizácií uvedených v písmenách a) až d) a finančné prostriedky, ktoré sú určené pre organizácie uvedené v písmenách a) až d) na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti.“

Národná rada je jediným ústavodarným a zákonodarným orgánom Slovenskej republiky (čl. 72 ústavy), t. j. ide o ústavodarný orgán par excellence, ktorý okrem iného prijíma zákony priamo záväzné v zásade pre všetky osoby nachádzajúce sa pod jurisdikciou Slovenskej republiky, vrátane zákonov upravujúcich postavenie osôb vo výkone trestu odňatia slobody, resp. majúce na ne bezprostredný dosah. **Nemalo by dochádzať k opakovanému prijímaniu zákonných ustanovení s časovo obmedzeným rozsahom. Jediným dôvodom ich dočasnosti je snaha znemožniť určitým osobám domôcť sa ich práva zákonnými prostriedkami. Takýto postup zákonodarcu je účelový a v rozpore so základnými piliermi právneho štátu. Jedným z cieľov krátkosti časových období, počas ktorých boli jednotlivé (takmer totožné) ustanovenia účinné, bolo a je znemožniť prípadné preskúmanie ich súladu s ústavou na ústavnom súde.**

IV. Ochrana vyvolených povinných vs. druhové vymedzenie majetku v zdravotníctve

Na slovenskom trhu poskytovania zdravotnej starostlivosti pôsobí rôznorodá skupina subjektov: subjekty, ktoré boli v minulosti štátne, avšak prešli transformáciou a sú v súčasnosti akciovými spoločnosťami, bývalé štátne zariadenia, ktoré taktiež prešli transformáciou, avšak sú doposiaľ napojené na štátny rozpočet ako príspevkové organizácie, subjekty zriadené samosprávou a subjekty financované zo súkromných zdrojov. Dôležité je, že všetky tieto subjekty poskytujú zdravotnú starostlivosť na základe rovnakého zákona a majú rovnaké postavenie s jedinou výnimkou, a tou je ochrana určitej skupiny subjektov (definovaných v písm. a) až e) ustanovenia § 102c ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z.). **Určení poskytovatelia sú teda zvýhodnení pred ostatnými subjektmi poskytujúcimi zdravotnú starostlivosť.**

Ďalším faktorom, ktorý umocňuje záver o diskriminácii niektorých subjektov poskytujúcich zdravotnú starostlivosť je fakt, že pred prípadnou exekúciou je chránený všetok majetok vybraných subjektov, nielen ten, ktorý by bolo možné definovať ako majetok slúžiaci na verejnoprospešný účel. Ad absurdum teda môže dôjsť k exekúcii magnetického rezonančného tomografu súkromného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ale u prioritizovaného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti nebude môcť byť vykonávaná exekúcia ani na skladové zásoby papiera a ceruziek.

Teoreticky by bolo možné v zmysle nálezu sp. zn. PL. ÚS 21/00 vylúčiť zo súdnej exekúcie také majetkové hodnoty, ktoré slúžia všeobecne prospešným účelom alebo predstavujú hodnoty uvedené v čl. 4 ústavy. Muselo by však ísť o druhové určenie týchto majetkových hodnôt v zdravotníctve bez ohľadu na to, kto je ich vlastníkom. Nie je totiž prípustné, aby zákon prioritizoval určitú skupinu zdravotníckych zariadení (s majetkovou štruktúrou napojenou na štát) pred súkromnými zdravotníckymi zariadeniami. Možno uvažovať o prípadnej súladnosti právnej úpravy, podľa ktorej by exekúcii nepodliehali zdravotnícke zariadenia slúžiace na bezprostrednú záchranu života (napr. pľúcne ventilácie a pod.), avšak bez ohľadu na subjekt, ktorý má postavenie povinného.

V súčasnosti platná selektívna ochrana pred exekúciou porušuje princíp rovnosti a je diskriminačná, pričom v určitých prípadoch môže vykazovať aj známky retroaktivity. Pri aplikácii ustanovenia § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. totiž môže dôjsť k situácii, kedy veriteľ nebude môcť vymáhať už súdom judikovanú pohľadávku, v prípade ktorých bol podaný návrh na vykonanie exekúcie podľa práva platného do 1. apríla 2018. Vo vzťahu k určitým pohľadávkam je teda namietané ustanovenie spôsobilé zasiahnuť významne do práva na prístup k súdu podľa § 46 ods. 1 ústavy spôsobom narušujúcim legitímne očakávania a prinášajúcim právnu neistotu.

V. Legitímne očakávanie

Podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd má každá fyzická alebo právnická osoba právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pod pojem majetok patria aj spoločenské podiely či akcie v obchodných spoločnostiach (pozri napr. Sté S a T. c. Švédsko, rozsudok ESĽP z 11. decembra 1986), je teda nepochybné, že čl. 1 dodatkového protokolu možno aplikovať aj na poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Európsky súd pre ľudské práva vykladá a aplikuje čl. 1 dodatkového protokolu tak, že tento článok chráni popri „existujúcom majetku“ aj také „majetkové hodnoty vrátane právnych nárokov“, o ktorých môže dotknutá osoba tvrdiť, že má aspoň „legitímne očakávanie“, že bude efektívne požívať svoje majetkové právo (Pine Valley Development Ltd. a iní v. Írsko, rozsudok ESĽP z 29. novembra 1991 a Pressos Compania Naviera S. S. a iní v. Belgicko, rozsudok ESĽP z 20. novembra 1995). Na túto skutočnosť poukázal vo svojej judikatúre aj ústavný súd, keď napr. vo veciach sp. zn. II. ÚS 389/09 alebo sp. zn. II. ÚS 91/2010 uviedol, že za majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa považuje nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, nadobudnutie vlastníctva ku ktorému môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať, pričom vo viacerých veciach posudzoval existenciu legitímnych očakávaní ako súčasť obsahu práva na majetok nielen z hľadiska práva garantovaného čl. 1 dodatkového protokolu, ale aj z hľadiska základného práva garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy (napr. PL. ÚS 15/08, II. ÚS 91/2010, PL. ÚS 11/08, II. ÚS 389/09, II. ÚS 322/09, III. ÚS 318/08, PL. ÚS 3/08, I. ÚS 205/07).

K otázke legitímneho očakávania judikoval ústavný súd aj v náleze sp. zn. PL. ÚS 3/09 z 26. januára 2011 týkajúcom sa zákazu zisku zdravotných poisťovní, pričom zdôraznil, že na legitímne očakávania je nevyhnutné nazeráť aj v kontexte generálneho princípu právneho štátu fixovaného v čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorého integrálnou súčasťou je aj princíp právnej istoty a ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok (m. m. II. ÚS 48/97, PL. ÚS 37/99, PL. ÚS 49/03, PL. ÚS 25/00, PL. ÚS 1/04, PL. ÚS 6/04 atď.). Ústavný súd v tejto súvislosti už vyslovil (PL. ÚS 12/05), že v súlade s tendenciami príznačnými pre modernú európsku konštitucionalistiku podlieha z hľadiska princípu právnej istoty ochrane aj tzv. legislatívne očakávanie (legitimate expectation, der Vertrauensschutz), ktoré je užšou kategóriou ako právna istota. Štát, aj keď nekoná retroaktívne alebo nezasiaha do nadobudnutých práv, môže vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou, resp.

neočakávanou zmenou pravidiel, na ktoré sa adresáti právnych noriem spoliehali, porušiť princíp právneho štátu. Ide o jeden z množstva konkrétnych výrazov princípu materiálneho právneho štátu, v ktorom sú všetci nositelia verejnej moci vrátane parlamentu podriadení ústave a jej princípom. Všeobecný princíp právneho štátu je kľúčový princíp, na ktorom je budovaný celý právny poriadok i celý systém fungovania nášho štátu. Znamená to, že tento princíp sa premieta bez rozdielu do všetkých oblastí spoločenského života. Ústavný súd ako orgán ochrany ústavnosti je povinný rešpektovať rámec právneho štátu, v ktorom je okrem iného garantovaná právna istota vrátane ochrany legálne nadobudnutých práv, ako aj legitímnych očakávaní a tiež trvácnosť a stabilita právnych noriem a je zakázaná svojvôľa v činnosti orgánov verejnej moci, parlament z toho nevynímajúc (PL. ÚS 16/06, m. m. tiež PL. ÚS 12/05).

V. Záver

Na základe vyššie uvedenej argumentácie som dospel k záveru, že ustanovenie § 102c ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. je v rozpore s ústavou, doterajšou judikatúrou ústavného súdu, nerešpektuje základné princípy demokratického a právneho štátu a ohrozuje základné práva a slobody, pretože porušuje rovnosť subjektov práva a ich právo na ochranu majetku a ich prístup k spravodlivosti.

Som presvedčený, že ďalšie uplatňovanie ustanovenia § 102c zákona č. 578/2004 Z. z. môže ohroziť základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy (najmä čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy), spôsobiť veriteľom vážne hospodárske škody, ako aj spôsobiť iné nenapraviteľné následky, keďže na základe príslušnosti povinného k určitej skupine subjektov odníma veriteľom možnosť domôcť sa efektívne svojich majetkových práv. Vzhľadom na uvedené **žiadam, aby ústavný súd v zmysle čl. 125 ods. 2 ústavy pozastavil účinnosť ustanovenia § 102c zákona č. 578/2004 Z. z.**

Dňa 31. decembra 2020 samotné návrhom namietané ustanovenie § 102c ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. stratí účinnosť, avšak takéto bezprecedentné praktiky zákonodarcu, ktorými sa snaží obísť základné zásady právneho fungovania štátu, by nemali zostať bez povšimnutia.

Z uvedených dôvodov preto predkladám návrh na posúdenie súladu ustanovenia § 102c ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a s čl. 46 ods. 1 ústavy.

S úctou

JUDr. Jaromír Čižnár
generálny prokurátor Slovenskej republiky